

Oplegvel Informatienota

Portefeuille J. van der Hoek
Auteur Dhr. P. Haker
Telefoon 5113431 E-mail: phaker@haarlem.nl
STZ/WWGZ Reg.nr. 2011/70785
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 12 april 2011

Onderwerp

Voortgang RIBW Scheepmakerskwartier

DOEL: Informeren

Met voorliggende informatienota wil het college de commissie informeren over de stand van zaken rondom de beoogde opening van een opvanglocatie door de RIBW in het Scheepmakerskwartier.

B&W

1. Het college neemt kennis van de informatienota voortgang RIBW Scheepmakerskwartier.
2. Het college informeert de commissie Samenleving over dit onderwerp

Informatienota

Onderwerp: Voortgang RIBW Scheepmakerskwartier

Reg. Nummer: STZ/WWGZ/2011/70785

1. Inleiding

In 2007 opende de RIBW K/AM¹ de opvangvoorziening de Herberg in het gebouw Vitae Vesper, Westerhoutpark 46 te Haarlem, met steun van de gemeente Haarlem (PD/SZW/2007/255). Destijds is afgesproken dat er sprake was van tijdelijke huisvesting, zodat de RIBW al weer enige tijd op zoek is naar vervolgoplossingen.

Eén van de beoogde vervolgoplossingen betrof de aankoop van twee panden in het Scheepmakerskwartier. Zoals bekend heeft het communicatietraject rondom de realisatie van deze voorziening de nodige discussie teweeg gebracht, zowel bij de wijkraad en ander belanghebbenden als bij de commissie Samenleving.

Met voorliggende informatienota wil het college de commissie informeren over de stand van zaken.

2. Kernboodschap

De RIWB realiseert woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen die niet zelfstandig kunnen wonen. Het gaat hier onder meer om de huisvesting én begeleiding van mensen met psychiatrische problematiek, verslavingsproblematiek, of andere redenen die volledig zelfstandig wonen in de weg staan.

Het realiseren van dergelijke woonvoorzieningen vergt een zorgvuldige voorbereiding. Het realiseren van draagvlak en begrip bij de direct omwonenden door tijdige en goede communicatie is cruciaal. Omwonenden van beoogde vestigingsplaatsen voor deze voorzieningen hebben immers terechte vragen en zorgen over de gevolgen voor de leefbaarheid en veiligheid van hun wijk. Vragen en zorgen waaraan in het voortraject uitgebreid aandacht moet worden besteed, en waarbij overleg met wijkraden en bewoners noodzakelijk is.

Het voorstel om een opvangvoorziening in het Scheepmakerskwartier te realiseren past qua doelstelling binnen programma 3 van de begroting, Zorgzame samenleving, onderdeel maatschappelijke opvang.

3. Consequenties

De rol van de gemeente

In het kader van onze zorgplicht heeft het college een verantwoordelijkheid in het adequaat huisvesten van kwetsbare burgers in Haarlem. Beleidsmatig hebben wij dit verwoord in het regionaal kompas, waarin onze ambities staan met betrekking tot de aanpak van de problematiek van de OGGz-doelgroep.

¹ Regionale Instelling voor Beschermd Wonen Kennemerland/Amstelland en de Meerlanden.

De voorgenomen realisatie van deze voorziening door de RIBW past dan ook binnen het beleid van de gemeente.

Daarnaast heeft het college een verantwoordelijkheid voor de mogelijke gevolgen van dergelijke voorzieningen voor de leefbaarheid in de wijk. Hier speelt de participatie en inspraak van de wijkraden een belangrijke rol.

De visie van de wijkraad

De wijkraad is allereerst van mening dat zij te laat is geïnformeerd over de plannen. Zowel door de RIBW als door de gemeente, op grond van artikel 10 van de verordening wijkraden. Om die reden is de wijkraad van mening dat het proces opnieuw gestart moet worden, inclusief een gedegen onderbouwing waarom deze locatie nu geschikt is voor de te huisvesten doelgroep in relatie tot de draagkracht van het Scheepmakerskwartier.

De visie van de RIBW

De RIBW staat voor een grote huisvestingsopgave. Er is een wachtlijst voor mensen met een RIBW-indicatie en bovendien staat een aantal locaties op de nominatie om gesloten te worden. Om die reden is de RIBW permanent op zoek naar geschikte locaties. Doet zich een mogelijkheid voor, al dan niet in samenwerking met één van de corporaties, dan zal de RIBW deze altijd onderzoeken op geschiktheid voor het realiseren van een opvangvoorziening.

Oorspronkelijk was de RIBW van plan deze voorziening te gebruiken als vervolgoplossing van de huidige grote voorziening de Herberg. Het ging daarbij om cliënten die nu beschermd wonen in de Herberg en enkele cliënten uit de maatschappelijke opvang. Vanuit de wijkraad en andere belanghebbenden is hiertegen veel verzet ontstaan, met name als het ging om de doelgroep met zwaardere problematiek in relatie tot de draagkracht van de wijk.

Na overleg met de wijkraad en de gemeente heeft de RIBW de beoogde doelgroep voor deze voorziening gewijzigd. Er is gekozen voor een doelgroep jongeren van 16 tot en met 23 jaar met lichtere psychosociale problematiek die worden begeleid naar zelfstandig wonen. Gelet op deze ontwikkeldoelstelling, is er sprake van goede begeleiding gecombineerd met huisregels en andere afspraken: in feite is er sprake van een opvoedingssituatie. Deze doelgroep valt niet onder de OGGz en geeft in de praktijk weinig tot geen overlast.

In 2007 is de RIBW gestart met begeleid wonen voor jongeren van 16 tot 23 jaar met een GGZ-indicatie (borderline, schizofrenie, PDD-NOS, ADHD, Asperger). Zij wonen in groepen van twee tot vijf personen met een gemeenschappelijke keuken en huiskamer en gemeenschappelijke huisregels. De jongeren gaan naar school of werken. Zij staan op het punt om zelfstandig te gaan wonen, maar moeten daarvoor nog de nodige woon- en omgangsvaardigheden leren. Op dit moment is deze voorziening gevestigd in Zandvoort. De RIBW wil deze opvang verplaatsen naar Haarlem omdat Haarlem qua onderwijs- en leer/werkvoorzieningen meer mogelijkheden biedt dan Zandvoort.

Op de beoogde locatie wordt voorgesteld voor 29 bewoners concreet het volgende te realiseren:

- 16 plaatsen verdeeld over 4 units gevestigd aan de Papentorenvest.
- 7 plaatsen zelfstandige units in het directe zicht en binnen het bereik van de begeleiding aan de Scheepmakersdijk
- 6 plaatsen zelfstandige units met begeleiding 'op afstand' aan de Scheepmakersdijk

De inrichting van de locatie is naar aanleiding van de overleggen aangepast om de inpasbaarheid van de voorziening in de wijk te vergroten.

De RIBW is van mening dat geheel opnieuw starten van het proces niet mogelijk, noch gewenst is. Enerzijds gegeven het feit dat de plannen passen binnen de doelstellingen van het Regionaal Kompas en dat de realisatie daarvan van partners, als de RIBW, verwacht mag worden. Anderzijds omdat de panden al zijn aangekocht, de uitwerking in een concreet bouwplan voor toetsing gereed ligt en de doelgroep op basis van bezwaren van de wijk al is aangepast.

De visie van het college

Het college is met de wijkraad van mening dat het communicatietraject te laat is gestart, zowel van de zijde van de RIBW als van de zijde van de gemeente. Zodra echter duidelijk was dat de RIBW daadwerkelijk tot realisatie van de voornemens wilde overgaan, nadat de RIBW een informatieavond had georganiseerd, zijn wij in gesprek gegaan met de betrokken wijkraad, de speeltuinvereniging en het actiecomité. Daarnaast hebben wij de commissie Samenleving geïnformeerd over het project en de communicatie tot dan toe (2010/263579).

Omdat de realisatie van dergelijke opvangvoorzieningen past in het gemeentelijk beleid én omdat de RIBW na overleg met de wijkraad en de gemeente gekozen heeft voor een andere doelgroep, neemt ons college een positieve grondhouding aan ten opzichte van de voornemens van de RIBW. Dit in afwachting van een nadere onderbouwing van de plannen. Deze hebben wij zeer recentelijk ontvangen (zie bijlage brief RIBW). Deze brief geeft vooralsnog geen aanleiding onze mening te herzien.

Onverlet het bekritiseerde voortraject is, gezien de fase waarin de RIBW zich nu bevindt qua planvorming en uitwerking, ook naar de mening van het college een geheel nieuwe start van het proces niet realistisch.

Wij hebben er, naast de belangen van de wijk, ook rekening mee te houden dat de RIBW een partner is van de gemeente en dat men ons nu een concreet plan voorlegt welke de belangen dient van de stad. Van de gemeente mag verwacht worden dat een dergelijk plan serieus in behandeling wordt genomen. Wij vertrouwen er bovendien op dat de RIBW een adequaat beheersplan opstelt, zoals dat overigens geldt voor alle locaties van de RIBW. Wij hebben dit onlangs ook schriftelijk aan de wijkraad laten weten.

Dat het voortraject anders had moeten lopen is al eerder in deze notitie aangegeven. Ambtelijk is daarom overleg gestart met de RIBW om te komen tot een gezamenlijke werkwijze als het gaat om het realiseren van (toekomstige) voorzieningen.

4. Vervolg

Het vervolg van dit proces bestaat uit een aantal onderdelen:

- Als de RIBW het bouwplan formeel ter toetsing indient bij de gemeente, wordt er een WABO-procedure doorlopen ten aanzien van twee technische aspecten rondom het bestemmingsplan. Naast de formele rol van de gemeenteraad in het kader van die procedure, is er hiermee voor belanghebbenden een mogelijkheid om formeel bezwaar en beroep in te stellen als men hiertoe aanleiding ziet.
- Wij hebben de wijkraad recent voorgesteld om in te gaan op de uitnodiging van de RIBW om een toelichting te geven over de feitelijke plannen. Het betreft dan zowel een motivering van de keuze voor de beoogde doelgroep, het bijbehorende dienstverleningsconcept als ook het fysieke bouwplan zelf en de inrichting daarvan. De wijkraad moet hierover nog uitsluitsel geven. Het college rekent er op dat de wijkraad ook in deze zijn verantwoordelijkheid neemt om samen met de RIBW en de gemeente tot nadere dialoog te komen en spreekt de hoop dat zowel de speeltuinvereniging als het actiecomité zich hierbij (blijven) aansluiten.

Gemeente Haarlem
College van B&W
De heer J.Chr. van der Hoek, MBA
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

Haarlem, 31 maart 2011

uw kenmerk

ons kenmerk
ItH/jd/11.046

Geacht college,

Hierbij doe ik u een nadere toelichting toekomen op ons plan om in het Scheepmakerskwartier een beschermde woonvoorziening (BW) voor jongeren met een GGZ-indicatie te ontwikkelen. De voorgeschiedenis is u in grote lijnen naar wij aannemen bekend. We vatten deze volledigheidshalve samen.

De RIBW is met haar diversiteit aan klantgroepen en voorzieningen altijd op zoek naar geschikte woonruimte voor cliënten in ons werkgebied. Daarbij is ons uitgangspunt dat onze cliënten, die gemeen hebben dat zij door psychiatrische en/of psychosociale problemen in ieder geval tijdelijk ondersteuning nodig hebben, zo volledig en volwaardig mogelijk deelnemen aan het maatschappelijke verkeer.

De laatste jaren is in Zuid-Kennemerland de aandacht op huisvestingsgebied vooral uitgegaan naar vervangende huisvesting voor de locatie De Herberg in het gebouw Vitae Vesper. Deze locatie konden wij in 2007 tijdelijk betrekken voor de periode van vijf jaar, tot eind 2011. Verhuurder is de corporatie Pré Wonen.

Enkele jaren geleden is de RIBW in contact gekomen met een particuliere ontwikkelaar (KDR Vastgoed B.V.) over de mogelijke vestiging in het Scheepmakerskwartier. Lange tijd is onduidelijk gebleven of een dergelijke vestiging haalbaar zou zijn, mede gelet op de totstandkoming van het bestemmingsplan. In het najaar van 2009 zijn de eerste formele afspraken tussen RIBW en ontwikkelaar gemaakt over aankoop en nieuwbouw. Uitgangspunt was dat op het complex, dat een aantal panden aan zowel de Papentorenvest als de Scheepmakersdijk omvat, een voorziening ten behoeve van een deel van de huidige Herbergbewoners zou kunnen worden gerealiseerd. Het ging om een groep van 24 cliënten die beschermd woont met een CIZ- indicatie, aangevuld met 7 plaatsen voor maatschappelijke opvang.

Eind van het eerste kwartaal 2010 kwam de zaak in een stroomversnelling met duidelijkheid over het bestemmingsplan. In juni 2010 is in overleg met de gemeente contact gezocht met de wijkraad om de plannen toe te lichten.

Zoals bekend heeft het plan voor herhuisvesting van de BW-groep uit De Herberg tot fel verzet geleid vanuit de wijkraad en omwonenden. De RIBW is in de eerste plaats verweten de communicatie met de buurt te laat en te weinig te hebben opgezocht. Men liet daarbij weten de vestiging op deze plaats en in deze vorm en omvang een ontoelaatbare belasting voor de buurt te vinden, met verwijzing naar het mogelijk onvoorspelbare gedrag van bewoners, het feit dat een deel van de toekomstige bewoners overdag geen of beperkte gestructureerde bezigheden heeft en het risico van middelengebruik.

Wij hebben de zomerperiode van 2010 benut om de argumenten vanuit de wijk te wegen en om te onderzoeken of - en zo ja voor welke doelgroep - wij aan onze plannen zouden moeten vasthouden. Daarbij heeft ook afstemming met de gemeente plaatsgevonden, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.

De uitkomst is dat wij nog steeds graag op deze plek een voorziening willen realiseren, maar dan voor een andere doelgroep die vanuit de optiek van een mogelijk belasting voor de directe omgeving van een heel andere orde is dan de oorspronkelijk gedachte doelgroep. De consequentie is dat daarmee voor het nog steeds urgente vraagstuk van de herhuisvesting van de bewoners van De Herberg alternatieve oplossingen moeten worden gevonden.

Zoals gezegd is het voornemen nu om een voorziening te realiseren voor jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 16 tot circa 23 jaar met een GGZ-indicatie. Voor deze doelgroep hebben we sinds 2007 een beschermde woonvorm in Zandvoort, waar jongeren intensieve begeleiding in combinatie met behandeling krijgen. Deze is er op gericht hen toe te rusten op een zo zelfstandig mogelijk verder bestaan. We werken hierbij nauw samen met de JeugdRiagg. Ook het netwerk rondom de cliënt en met name de familie speelt een belangrijke rol. De ondersteuning is succesvol. Van de groep jongeren met wie we halverwege 2007 van start zijn gegaan, is inmiddels 70% doorgestroomd naar lichtere vormen van ondersteuning.

Om drie redenen zijn wij voor deze doelgroep op zoek naar vervangende huisvesting:

- de capaciteit van de huidige voorziening is met 20 plaatsen te klein om aan de vraag te kunnen voldoen; in Zandvoort zijn geen uitbreidingsmogelijkheden;
- we kunnen in Zandvoort alleen groepswonen aanbieden; een deel van de jongeren heeft behoefte aan meer individuele vormen van wonen en begeleiding voordat ze echt op eigen benen kunnen staan (trainingshuis);
- de jongeren zijn over het algemeen aangewezen op Haarlem voor scholing/opleiding en werk. Zandvoort is voor hen geen ideale vestigingsplaats.

Vestiging in het Scheepmakerskwartier komt tegemoet aan onze wensen. De locatie biedt de unieke gelegenheid om binnen één voorziening woonvormen met een oplopende mate van zelfstandigheid te realiseren: aan de Papentorenvest-kant worden groepswoningen gerealiseerd, aan de kant van de Scheepmakersdijk individuele units waar - vanuit de Papentorenvest-kant - toch nauw toezicht op is. In totaal gaat het om 29 plaatsen.

De ervaring in Zandvoort leert dat deze jongeren normale burens zijn en hun woonvorm niet als een bijzondere belasting voor de omgeving moet worden beschouwd. Ze hebben een psychiatrische diagnose, maar zijn verder ook gewone jongeren die bovendien van zeer nabij worden begeleid. In feite is sprake van een intensieve opvoedingssituatie. In de deellocatie Papentorenvest is 24 uur per dag begeleiding aanwezig. Die onderhoudt van daaruit ook contact met de cliënten die aan de Scheepmakersdijk wonen. Middelengebruik in huis (drank, drugs) is verboden en vormt een contra-indicatie voor deelname aan het programma c.q. plaatsing. De jongeren zijn overdag actief; ze

hebben werk of dagbesteding, of volgen een opleiding. Tussen de panden aan de Scheepmakersdijk en die aan de Papentorenvest is een binnenplaats die als zodanig benut kan worden en waar een stalling voor fietsen en bromfietsen komt om de omgeving te ontlasten.

Te zijner tijd zal ook voor deze voorziening een beheerplan worden opgesteld waarin de verhouding met de omgeving wordt uitgewerkt in nadere afspraken en spelregels. Gebruikelijk is om dit in samenspraak met omwonenden te doen en contact te houden via een omwonendenoverleg.

Op dit moment wordt in nauw overleg met ambtenaren van de desbetreffende afdelingen een vergunningenaanvraag voorbereid. Wij hopen deze rond 1 mei a.s. in te kunnen dienen. Aan de orde is de uitgebreide voorbereidingsprocedure als bedoeld in paragraaf 3.3 van de Wabo, omdat op twee punten van het bestemmingsplan moet worden afgeweken. Het betreft hier enerzijds een bouwkundige afwijking, omdat aan de kant van de Papentorenvest niet voldaan kan worden aan het parcelleringsvoorschrift uit het bestemmingsplan. Anderzijds wordt een verruiming van de bestemming Wonen (Scheepmakersdijk) en Gemengde Doeleinden en Woondoeleinden (Papentorenvest) aangevraagd, omdat de jurisprudentie ten aanzien van de vraag of de beoogde voorzieningen als 'wonen' kunnen worden beschouwd, niet eenduidig is. Voorzichtigheidshalve hebben we een onderzoek naar het risico van mogelijk planschade laten doen. De uitkomst van het door SAOZ uitgevoerde rapport geeft aan dat dit risico niet aanwezig is.

Wij realiseren ons dat wij de communicatie met de omgeving op de verkeerde voet en (te) laat begonnen zijn. We betreuren dat zelf het meest, omdat wij er in het belang van onze cliënten op gespitst zijn goede burens in de stad te zijn. We zijn er van overtuigd dat we met de aanpassing van onze plannen inhoudelijk aan de bezwaren van omwonenden tegemoetkomen. Bij de nadere uitwerking willen we hen graag actief betrekken. In de afgelopen zeven maanden hebben we meermalen tevergeefs geprobeerd het contact met de wijk en met name de wijkraad te herstellen. We blijven ons daarvoor inzetten.

Het college zijn we dankbaar voor de herhaaldelijk uitgesproken ondersteuning. Ervan uitgaande dat deze informatie uw resterende vragen beantwoordt, hopen wij daar op te kunnen blijven rekenen.

Hoogachtend,

Iske ter Haar
Bestuurder